Cena pojedyńczego numeru 10 gr. Dzisiejszy numer zawiera 6 stron.

# Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

**Przedpłata:** W eksped. miesięcznie 79 gr. z odnoszeniem przez pocztę 21 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent niema prawa żądać pozaterminowych dostarczeń gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10—12. Nadesłanych a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie zwraca i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204,252.

*Sumiennem wykonywaniem obowiązków, budujemy silną Ojczyznę!*

**Ogłoszenia:** Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 łam.) 10 gr., za reklamy na str. 4-łam. w wiadomościach potocznych 30 gr. na pierwszej str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstem ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski" wychodzi trzy razy tygodn. i to: w poniedziałek, środę i piątek. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Dla spraw spornych jest właściwy Sąd w Wąbrzeźnie. — Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszeń bez podania powodów

Nr. 26 | **Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub,** czwartek dnia 1 marca 1984 r. | Rok XIII.

# ODEZWA!

**Powiatowy Komitet Pożyczki Narodowej przypomina, że dnia 5 marca br. upływa termin wpłacenia VI raty Pożyczki Narodowej!**

Dla bardzo wielu subskrybentów będzie to wpłacenie ostatniej raty, a tem samem zakończenie współpracy w tej pięknej akcji. Pozostaną tylko jeszcze ci obywatele, którzy subskrybowaną kwotę mają wpłacić w ciągu dziesięciu miesięcy, zatem dopiero w lecie wypełnią ostatecznie swój obowiązek.

Dnia 5 marca wpłynie do kas państwowych około 80% subskrybowanej kwoty. Powinno zaś wpłynąć jeszcze więcej, bo ci subskrybenci, którzy w sześciu ratach pokryli subskrypcję, otrzymają już 1 lipca obligacje Pożyczki Narodowej, a tem samem i kupon 6% za pierwsze półrocze, którego nie otrzymują ci, którzy resztę subskrybowanej kwoty wpłacają po 5 marca. Powinno to niewątpliwie zachęcić licznych subskrybentów do punktualnego wpłacenia szóstej raty, a też i licznych obywateli, rozporządzających zasobami gotówkowemi, do wpłacenia dziś już dalszych rat od siódmej do dziesiątej.

Powiatowy Komitet spodziewa się, że jak w pierwszym etapie naszej akcji niesienia pomocy Państwu górował entuzjazm, a w drugim zamanifestowało się poważne poczucie obowiązku, tak też i najbliższe dni stwierdzą niezbicie, że ta sumienność miała cechy trwałe i stałe i że dojście do mety będzie piękną ambicją wszystkich subskrybentów, pragnących wykazać, że dobro Rzeczypospolitej jest ich najwyższym celem.

Przewodniczący:
(—) Kalkstein, Starosta.

Członkowie:
(—) Balcerski Kazimierz. (—) Bulanda (—) Chrzanowski. (—) Gaszyński. (—) Grabowski. (—) Jezierski. (—) Kurzyński Józef. (—) Reiske. (—) Szczuka. (—) Wylazłowski.

## Wojska włoskie wkroczą do Austrji
### gdyby hitlerowcy planowali zamach stanu

LONDYN. „Evening News" zamieszcza wywiad z kanclerzem Dollfussem, przeznaczony dla prasy amerykańskiej.

Dollfuss oświadczył, że zarządził *wzmocnienie wojsk wzdłuż granicy niemieckiej, nie wiedząc, czego należy oczekiwać po wygaśnięciu t. zw. ultimatum*.

3 tysiące uzbrojonej Heimwehry wysłano do górnej Austrji dla wzmocnienia granicy na odcinku od Saltzburga do Passawy.

Dollfuss podkreślił, że utrzymują się pogłoski, jakoby 8 do 10 tys. t. zw. legjonistów austrjackich w Niemczech gotowych było do wkroczenia do Austrji. Aczkolwiek wiadomem jest, że w Niemczech przebywa kilka tysięcy austrjackich narodowych socjalistów, to jednak — oświadczył kanclerz Dollfuss, nie mamy żadnego potwierdzenia, że znajdują się oni blisko granicy austrjackiej i dlatego nie dają wiary tym pogłoskom. Ale nigdy nie wiadomo, jakie głupstwa zostaną zrobione.

Najlepszym przeto środkiem uniemożliwienia tego rodzaju zwarjowanych awantur jest: być przygotowanym na wszystkie wypadki, i dlatego poczyniono odpowiednie przygotowania.

Na zapytanie, czy prawdą jest, że *Włochy koncentrują wojska i eskadry lotnicze w pobliżu granicy austrjackiej*, aby ją przekroczyć w chwili napaści na Austrję, Dollfuss odpowiedział, że aczkolwiek nie posiada w tej mierze informacyj, to jednak gotów jest przypuszczać, że jeśli jakieś obce siły wkroczą do Austrji, to nie będą jedynemi siłami, jakie puszczone zostaną w ruch.

„Evening Standard" notuje pogłoskę krążącą w kołach wiedeńskich, że *Włochy są bezwzględnie zdecydowane wysłać wojsko do Austrji w razie gdyby hitlerowcy planowali zamach stanu.*

## Restytucja monarchji w Austrji to zwycięstwo polityki Mussoliniego

*Paryż.* „L'Intransigeant", omawiając odbyte w Wiedniu za zgodą kanclerza Dollfussa manifestacje monarchistyczne dochodzi do wniosku, że ruchu tego nie należy lekceważyć. Powołując się na źródła węgierskie, dziennik twierdzi, że Dollfuss uzgodnił ze Starhembergiem poglądy w sprawie przywrócenia praw Habsburgom.

Książe Otto Habsburg może liczyć na serdeczne przyjęcie w szerokich kołach austrjackich. Restytucja monarchji w Austrji byłaby przyjęta przez Włochy niewątpliwie przychylnie. Byłoby to zwycięstwo polityki Mussolini'ego, który w ten sposób uzyskałby zrównoważenie wpływów Małej Ententy i Ententy bałkańskiej w Europie środkowej.

### PRZECIW ANGLJI.

Rząd Irlandji buduje w okolicach Dublina zakłady uzbrojenia dla potrzeb swojej narodowej armji. Wiadomość ta wywołała w Anglji silne zaniepokojenie.

### WŁOSI PRZECIW JAPONJI.

Rzymska „Tribuna" zamieszcza artykuł członka Wielkiej Rady Faszystowskiej o Japonji. Autor artykułu obwinia Japonję „o wrogą działalność w odniesieniu do Mandżurji i Chin" oraz uprzedza Ligę Narodów przed stosowaniem słabych środków w stosunku do Japonji. Autor przestrzega również Anglję przed japońskiem wtargnięciem do Indji, Australji i Nowej Zelandji.

### STRASZNY MORDERCA PRZED SĄDEM DORAŹNYM.

W poniedziałek i wtorek odbyła się przed Sądem Doraźnym we Lwowie, rozprawa przeciwko Hieronimowi Cybulskiemu, któremu akt oskarżenia zarzuca, iż w rozmyślny i wyrafinowany sposób zamordował Emilję Scheff. H. Cybulski, lat 44, z zawodu piekarz, po podstępnem otruciu ofiary, zwłoki poćwiartował i rozrzucił w różnych częściach miasta.

Po odczytaniu aktu oskarżenia przewodniczący zarządził tajność rozprawy. —

### REKORD MACIERZYŃSTWA.

Do tytułu najpłodniejszej w świecie kobiety może z powodzeniem pretendować mieszkanka Obeurn, miasteczka w stanie Nebrska, 18-letnia F. Schulcburg, która mimo swojej młodości jest już matką dziesięciorga dzieci. Wyszła zamąż gdy miała 11 lat i urodziła trojaczki jeszcze przed ukończeniem 12 roku życia. W następnych dwóch latach urodziła 2 razy po dwoje dzieci, a tymczasem mąż jej przyprowadzony do rozpaczy płodnością żony, postarał się o rozwód.

Po dwóch latach Sch. wyszła znów zamąż i... na początek obdarzyła swojego nowego męża jeszcze raz trojaczkami.

Na drugiem miejscu, wśród młodych matek — amerykanek znajduje się p. Kruscher z Indiany, która urodziła dziewczynkę nie mając pełnych 13 lat. Ojciec jej 32 letni Hubert Eduards jest chyba najmłodszym dziadkiem na świecie. —

### NIEMIECKIE TRYBUNAŁY PRASY.

Na skutek rozporządzenia min. Goeringa zorganizowano specjalne trybunały dla spraw prasowych. Sąd Najwyższy dla tych spraw mieści się w Berlinie. Przewodniczący i członkowie tego sądu wyznaczeni są z pośród „najwięcej pewnych" dziennikarzy niemieckich.

### „CENA" MGIEŁ LONDYŃSKICH.

Angielskie Towarzystwo zwalczania plagi dymu obliczyło, ile kosztuje Londyn jeden dzień mglisty. Okazało się, że niemniej, niż 1 miljon funtów szterlingów, to jest około 25 miljonów złotych dziennie; pieniądze te idą głównie na wzmożone oświetlenie.

Towarzystwo zwalczania plagi dymu domaga się zastąpienia gazem lub elektrycznością węgla, który jest jakoby główną przyczyną mgieł.

### PRAWO O PUBLICZNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH ROZRYWKOWYCH.

Z dniem 1 stycznia 1934 r. weszło w życie rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 27 października 1933 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 85 poz. 632) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1933 r. o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych oraz rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1933 r. o przedsięwzięciach teatralnych (Dz. Ust. R. P. Nr. 103, poz. 801 i 802.)

Dotychczas obowiązujące a z powyżej wymienionemi rozporządzeniami sprzeczne przepisy przestały obowiązywać z dniem 1 stycznia 1934 r. Wszelkie w tym względzie kompetencje miejscowych władz policyjnych (burmistrzów i wójtów) przeszły na powiatową władzę administracji ogólnej) (Starostwo), która przyjmować będzie zgłoszenia wzgl. podania o zezwolenie na przedsięwzięcia rozrywkowe.

Osoby urządzające przedsięwzięcia jak wyżej są obowiązane do ścisłego przestrzegania na wstępie przytoczonych przepisów, gdyż w przeciwnym razie podlegają one karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł. Do orzekania powołane są władze administracyjne.

# Skróty

W okolicach Perigueux (Francja) pociąg najechał na auto, przejeżdżające przez tor. Cztery osoby, znajdujące się w samochodzie, poniosły śmierć na miejscu. —

*

Miasto Berlin nadało honorowe obywatelstwo premjerowi pruskiemu Goeringowi.

*

W kopalni „Św. Teresa 2" w Enishein (Francja) 3 górników, pracujących w podziemnej galerji, zostało przywalonych ogromnym blokiem, który oderwał się od skały. Dwaj z nich zmarli, są to Polacy: 37-letni Władysław Szymański i 40-letni Franciszek Szczepaniak.

*

Prokuratura w Regensburgu wydała nakaz aresztowania b. bawarskiego ministra rolnictwa Wutzlhofera, któremu zarzuca się popełnienie oszustw na sumę pół miljona marek.

*

Statek szkolny „Dar Pomorza" znajduje się w drodze z Capetown do Lobito Na statku wszystko w porządku. Przybycie „Daru Pomorza" do Lobito w Angoli spodziewane jest w końcu bieżącego tygodnia.

*

W Leningradzie przystąpiono do budowy balonu stratosferycznego Ossoawjachim 2 który ma być ukończony do dnia 1 sierpnia i przystosowany do osiągnięcia maksymalnej wysokości 25 kilometrów.

*

W Katowicach na sztucznym torze lodowym wobec przeszło 5000 widzów rozegrany został w poniedziałek nieoficjalny mecz międzypaństwowy Polska—Niemcy, zakończony sensacyjnem zwycięstwem drużyny polskiej w stosunku 5:0 (0:0, 3:0, 2:0).

* * *

W dniu 26 bm. odbyła się w gmachu Min. W. R. i O. P. uroczystość pożegnania ustępującego ministra p. Premjera Janusza Jędrzejewicza.

*

Wskutek trwającego wciąż strajku taksówek, miasto Paryż poniosło stratę w budżecie, wyrażającą się sumą 5 i pół miljona franków.

*

Parowiec brytyjski „Fauvette", który zderzył się z okrętem „Penelope" zatonął u brzegów Ostendy. Załoga i pasażerowie parowca zostali urtatowani.

*

Tornado nawiedził część stanów Mississipi, Alamama, Georgia. 30 osób utraciło życie, są liczni ranni.

*

W uniwersytecie w Dartmouth (Anglja) 9-ciu studentów zmarło z powodu zaczadzenia.

*

Z Paryża donoszą, że b. minister Dalimier zniknął, i nie można go odszukać.

*

Prasa donosi, iż Niemcy zaproponowały Czechosłowacji zawarcie paktu o nieagresji.

Z Salt Lake City donoszą, że aeroplan pasażerski, który zaginął w czasie śnieżycy w ubiegły piątek, został odnaleziony przez poszukujących go lotników w górach Wasatch. Wszyscy pasażerowie aeroplanu: 7-miu mężczyzn i jedna kobieta zginęli. Samolot został zniszczony.

*

Bank Polski i kasy skarbowe otrzymały instrukcje w sprawie wymiany zniszczonych monet. Kasy skarbowe nie będą przyjmowały monet z rysunkiem zatartym całkowicie po obu stronach, oraz umyślnie uszkodzonych.

## Z SENATU.

W dniu 26 lutego Senat na plenarnem swem posiedzeniu przystąpił do obrad nad preliminarzem budżetowym na r. 1934-35.

# Jak powstał Challenge?

W roku bieżącym przypadł Polsce zaszczyt zorganizowania challenge'u, w którym przed dwoma laty śp. kpt. Żwirko i śp. inż. Wigura rozniești na skrzydłach polskiej awjonetki, sławę polskiego lotnictwa po całym świecie.

Początek zawodom challenge'owym dały międzynarodowe zawody samolotów turystycznych, urządzone w r. 1928 we Francji. Warunki w tych zawodach były znacznie łatwiejsze ,a mimo to na 25 maszyn startujących ukończyło raid tylko 6. W zawodach na przestrzeni 2 tys. kilometrów zwycięžył Niemiec Lusser.

Pierwsze zawody o charakterze challenge'u zorganizował Aeroklub Francji w roku 1929 już pod patronatem Międzynarodowego Związku Lotniczego. Od tego roku widać stale wzrastające wymagania, stawiane maszynom i pilotom.

W roku 1929 trasa wynosiła 6 tys. klm., którą przy udziale 55 samolotów ukończyło 31. Zwyciężył Niemiec Morzik. W roku 1930 trasa wynosi już 7 i pół tys. klm. Do zawodów stanęło 61 maszyn, z których ukończyło challenge 35. Poraz pierwszy wzięło w nich udział 12 maszyn polskich, z których do mety przybyło 7. Najlepsze miejsce (19) zajął Stanisław Płonczyński na samolocie R. W. D. 2". Po raz wtóry zwyciężył Niemiec Morzik.

W roku następnym 1932, warunki obostrzają się w dalszym ciągu. Granica szybkości wzrosła do 200 km., a wysiłek w raidzie wzrósł w stosunku do roku 1929 trzykrotnie, gdyż zawodnicy musieli zrobić dziennie 1227 klm. Od tego roku datuje się przesunięcie punktu ciężkości na próby sprawności technicznej. Procentowe znaczenie tych prób wzrastało z roku na rok. Kiedy w roku 1929 wynosiło ono 36 i pół proc., w roku 1932 wynosiło już 56 proc. Wprowadzono też próbę lotu z najmniejszą i największą szybkością.

Dzięki wspaniałemu zwycięstwu śp. kpt. Żwirki i śp. inż. Wigury challenge w roku bież. odbędzie się w Polsce. Aeroklub Rzeczypospolitej Polskiej, wprowadził w regulaminie pewne zmiany. — Mianowicie udział w challenge'u brać mogą tylko maszyny takie, których ciężar własny nie przekracza 560 kg. W granicach krótkości startu i lądowaniu nie stawia się obecnie żadnych granic. Próby techniczne wolno powtarzać czterokrotnie, jednak punktacja zmniejsza się w ostatnich 2 próbach. Szybkość w locie okrężnym została podwyższona o 200 klm. przyczem ilość przebytych kilometrów w jednym dniu wzrosła do 1500 klm.

# Walne zebranie Koła Przyjaciół Harcerstwa

Walne zebranie Koła Przyjaciół Harcerstwa w Wąbrzeźnie odbyło się w niedzielę dnia 25 lutego br.

Zebranie zagaił prezes p. *Nałęcz* witając przybyłych i dziękując za tak liczne przybycie członków i gościom. — Po przeczytaniu protokółu z ostatniego Walnego Zebrania, nastąpił przegląd drużyn, przeplatany pięknemi deklamacjami harcerek i harcerzy. Potem przystąpiono do właściwej części zebrania. Marszałkiem zebrania wybrano p. redaktora *Szczukę*, sekretarzem p. *Dydekową*, ławnikami p. dyrektora *Bulandę* i p. naczelnika Urzędu Skarbowego — *Wruka*.

Następnie p. Nałęcz zdał szczegółowe sprawozdanie z 4-letniej działalności dotychczasowego zarządu. W treściwych słowach przedstawił zebranym kolejno rozwój drużyn męskich, żeńskich i zastępu wodnego.

Między innemi nadmienił, że dotychczasowy zarząd potrafił zebrać dla harcerstwa sumę 4.814 zł.

W sprawozdaniu kasowem wykazał p. Dr. *Piotrowski*, że dochód w roku 1933 wynosi 1333,68 zł., rozchód 535,96 zł. Saldo na rok 1934 wynosi 799,72 zł. Następnie zdawali sprawozdanie poszczególni opiekunowie drużyn.

P. Dr. *Podlaszewski*, jako opiekun drużyny pozaszkolnej zawiadomił obecnych, że drużyna pozaszkolna liczy obecnie 20 członków, w tem 7 wywiadowców, 9 młodzików i 4 bez stopnia. Całkowity dochód w r. 1933 wynosi 70,90 zł., rozchód 69,80 zł. Saldo na rok 1934 wynosi 1,10 zł. Praca tej drużyny w roku 1933 była intensywna i korzystna dla rozwoju drużyny.

W zastępstwie p. profesora *Polcocha* sprawozdanie z działalności drużyny gimnazjalnej zdała nauczycielka gimnazjum p. *Czerwińska*.

Drużyna liczy 25 członków, z nich 15 otrzymało trzeci stopień harcerski i 10 stopień drugi. Drużyna subskrybowała Pożyczkę Narodową w kwocie 50 zł. — Drużyna brała udział we wszystkich uroczystościach narodowych. Dnia 3 maja drużyna wysłała delegację z telegramami hołdowniczemi dla Pana Prezydenta Rzeczypospolitej do Torunia. Dochód roczny wynosił 82 zł., — rozchód 79 złotych.

Sprawozdanie z pracy drużyny szkolnej męskiej zdał nauczyciel p. *Przybył*. Drużyna liczy 23 druhów i 10 zuchów. Drużyna harcerska zajmuje się szkoleniem druhów, ćwiczeniami w terenie i modelarstwem lotniczem. Praca gromady zuchowej opiera się na gawędach, wycieczkach i majsterkowaniu.

Sprawozdanie z drużyny żeńskiej zdała nauczycielka p. *Kalinowska*. Drużyna liczy 40 osób, podzielona jest na 4 zastępy, w tem zastęp złożony z uczennic gimnazjum w liczbie 7. Prócz tego istnieje gromada zuchów w liczbie 20, prowadzona przez p. Stanisławę *Borowską*.

Praca w zastępie szła w kierunku zdobycia sprawności i stopni harcerskich i sprawności W. F. Dwie druhny wzięły udział w obozie Chorągwi Pom. Harcerek. Drużyna brała udział we wszystkich uroczystościach szkolnych, w tygodniu harcerza i urządziła razem z gromadą zuchową uroczystość św. Mikołaja i wystawę ozdób choinkowych, przygotowanych w drużynie. Dzięki pomocy materjalnej, udzielonej przez K. P. H. drużyna posiada skromną bibljotekę i mogła wysłać 2 druhny do obozu.

W serdecznych słowach dziękował p. Szczuka zarządowi i opiekunom, za tak sumienną pracę. P. Zieliński stwierdził, że sprawozdanie skarbnika jest zgodne ze stanem faktycznym i prosi o udzielenie absolutorjum dla zarządu.

Następnie przystąpiono do wyboru nowego Zarządu. Zarząd przedstawia się jak następuje:

P. p. *Nałęcz*, kier. szkoły — prezes; *Szczuka*, wydawca „Głosu Wąbrzeskiego" — zastępca prezesa; *Reiske*, em. insp. szkolny — sekretarz; *Dydekowa*, nauczycielka — zast. sekretarza; *Dr. Piotrowski* — skarbnik. Ławnikami wybrano P. p.: dyrektora gimnazjum *Bulandę*, *Chrzanowskiego* z Sitna, budowniczego pow. *Makowskiego* i naczelnika Urzędu Skarbowego *Wruka*. Nadmienić należy, że p.p. Nałęcz, Reiske, Dydekowa, Dr. Piotrowski i Dr. Podlaszewski zostali na 5 rok wybrani do Zarządu.

Ustępującemu wiceprezesowi p. insp. szkolnemu Matuszkiewiczowi, który wyprowadzi się z naszego miasta, dziękował p. prezes Nałęcz w serdecznych słowach za pomoc w pracy harcerskiej w powiecie. P. Kalinowska stawiła wniosek o mianowanie p. insp. Matuszkiewicza członkiem honorowym Koła miasta Wąbrzeźna. Wniosek przyjęto.

Następnie omawiano sprawę nowego statutu. Po długiej dyskusji na ten temat uchwalono zatrzymać dotychczasowy statut, który jest w głównych zarysach identyczny z statutem, wydanym przez Zarząd Oddz. Pom. z tem, że w razie potrzeby, wprowadzi się konieczne paragrafy statutu okręgowego do statutu Koła miasta Wąbrzeźna. Budżet na rok 1934 ustalono na 600 zł. Ułożenie planu pracy pozostawiono nowemu zarządowi. We wolnych głosach uchwalono, że K. P. H. ofiaruje na dożywianie biednych dzieci 20 zł., na Challenge 10 zł. i na Ligę Morską i Kolonjalną 5 zł. Na tem p. Prezes solwował zebranie.

# Z całej Polski

— DĘBOGÓRZE, pow. Morski. (Przepadł bez śladu). Mieszkaniec Dębogórza Hylla, lat 60, wydalił się z początkiem bieżącego miesiąca z domu i dotychczas nie powrócił. Wymieniony cierpiał na rozstrój nerwowy i nosił się z zamiarem samobójstwa.

— KOTYŻ pow. starogardzki. (Trup samobójcy w jeziorze). Przed kilku tygodniami zginął niejaki Wolf, liczący około 20 lat. Ponieważ niejednokrotnie wyrażał zamiar popełnienia samobójstwa, istniała możliwość, że swój projekt zdołał wprowadzić w czyn. W kilka dni potem znaleziono nad brzegiem jeziora rokocińskiego różne części garderoby, która była własnością Wolffa, ostatnio zaś właściciel jeziora Pelpliński natrafił na zwłoki.

— SKÓRCZ. (Omal nie zastrzelił własnej żony.) Pewien miejscowy obywatel nabył od nieznanego wędrowca rewolwer za „całego złocisza". Uradowany tak tanim a praktycznym przedmiotem przybył do żony i zaczął pokazywać jej groźny nabytek, przyczem w żartach zapytał? „Czy mam ciebie zastrzelić"? W tej chwili padł strzał, a kula zraniła żonę w szyję, na szczęście lekko.

— WARLUBIE. (Ucieczka z domu.) Dnia 7 bm. zbiegła z domu swych rodziców w Warlubiu 16-letnia Agnieszka Bobkowska.

Stroskani rodzice proszą wszystkich, którzy coś o pobycie dziewczyny wiedzieli, o doniesienie pod adresem Stanisław Bobkowski, Warlubie.

— PODŁOZINY. (Tragiczna śmierć.) Podczas spuszczania drzew w lesie w którzyby coś o pobycie dziewczyny wiejące drzewo uderzyło robotnika Mateusza Nowaka z Dopiewa. Odniósł on tak ciężkie obrażenia, że zmarł w kilka godzin po wypadku.

— ŁÓDŹ. (Znachorka połamała dziecku obie nóżki.) Przy ulicy Okrzeji 8 w Łodzi zaszedł wstrząsający wypadek, który jest jeszcze jednym dowodem ciemnoty, panującej wśród gminu.

Zamieszkały w tym domu Antoni Sobczak, mając 9 miesięczną córeczkę od dłuższego czasu chorą, zwrócił się o poradę do znachorki Magdaleny Kuratowskiej, która orzekła, że dziecko może być albo „urzeczone" i wówczas trzeba będzie urok odczynić, albo „przełamane" i wtedy należy je dobrze „zmierzyć". Zwyczajem praktykowanym przez znachorów, Kuratowska położyła dziecko na brzuchu i usiłowała przekręcić prawą nogę do lewego ramienia, a lewą nogę do prawego ramienia. Wskutek tych zabiegów znachorka połamała dziecku obie nogi. Dziecko przewieziono do szpitala w stanie ciężkim, znachorkę aresztowano i osadzono w więzieniu.

— SŁUPCA. (Samobójstwo staruszki.) W tych dniach popełniła tu samobójstwo przez powieszenie Konstancja Grudzińska, lat 75, ze wsi Koszuty, gm. Młodojewo. G. przybrała się w odświętną odzież, skręciła linkę z fartucha i powiesiła się na belce u sufitu. Samobójstwo spowodowane fatalnemi warunkami materjalnemi, wywołało w okolicy silne wrażenie.

# Zebranie konstytucyjne Rady i Zarządu Pow. Straży Pożarnych w Wąbrzeźnie

W ub. niedzielę w dużej sali hotelu pod „Orłem" odbyło się konstytucyjne zebranie Rady i Zarządu Powiatowego Ochotniczych Straży Pożarnych powiatu wąbrzeskiego.

Na zebranie konstytucyjne przybyli delegaci Ochotniczych Straży Pożarnych z następujących miejscowości: *Kowalewo, Książki, Pływaczewo, Golub, Nowydwór, Wąbrzeźno, Lisewo, Płużnica, Wielkie Radowiska, Wielkie Rychnowo, Chełmoniec, Małe Pułkowo, Łobdowo, Dębowałąka, Czystochleb, Ostrowite, Kiełpiny, Jarantowice, Orzechówko, Sierakowo, Mlewo, Węgorzyn, Ludowice, Orzechowo i Ryńsk — w ogólnej liczbie około 60 delegatów.*

Zebranie zagaił hasłem „Czołem" prezes powiatowy Zw. Straży Pożarnych p. wicestarosta mgr. *Cwinarowicz* witając przybyłego prezesa wojewódzkiego Zw. Straży Poż. p. starostę *Kalksteina,* delegatów i gości.

Z kolei prezes wojewódzki Zw. Straży Poż. p. starosta *Kalkstein* wygłosił przemówienie, wskazując na to, że strażactwo wchodzi na nowe drogi. Rząd R. P. bowiem uznał Straże Pożarne za stowarzyszenia wyższej użyteczności. W związku z tem uchwalono przez Naczelną Radę Straży Pożarnych nowy statut który zatwierdziła Rada Ministrów.

Pozatem p. Starosta wspomniał o projekcie ustawy przeciwpożarowej, która już zwalczają prywatne towarzystwa ubezpieczeń.

Nowa ustawa, jak zaznaczył prelegent, przewiduje, że wszystkie towarzystwa ubezpieczeniowe, znajdujące się na terenie Państwa będą zmuszone wypłacić na rzecz straży do 7% ze swych składek ubezpieczeniowych. Pozatem w myśl ustawy podlegają ubezpieczeniu nietylko strażacy, ale również i wszystkie te osoby i konie, które brały udział w akcji przeciwpożarowej. Ustawa wejdzie w życie już w bieżącym roku.

W dalszym ciągu p. Starosta omawia warunki pracy w poszczególnych Strażach i obowiązki tychże.

Pod koniec swego przemówienia życzy wszystkim owconej pracy i prosi, by O. S. P. wzięły się energicznie do pracy tak, by stały na jednem z pierwszych miejsc.

Przemówienie P. Starosty Kalksteina, prezesa Zarządu Wojewódzkiego Zw. Straży Poż. przyjęto hucznemi oklaskami. P. Starosta Kalkstein nie mógł dłużej pozostać na zebraniu, musiał bowiem wyjechać w sprawach strażackich do Warszawy.

Z kolei obrano na przewodniczącego zebrania konstytucyjnego p. prezesa pow. wicestarostę *Cwinarowicza,* który dalej prowadził obrady.

W myśl nowego statutu, który przeczytał p. Przewodniczący, *prezesem Rady obrano jednogłośnie p. starostę Kalksteina.* —

W nast. punkcie obrad skarbnik pow. p. *Śmiałowski* złożył sprawozdanie stanu kasy i majątku. W roku sprawozdawczym było dochodu 1934,80 zł. — rozchodu 1723,49 zł. Pozostaje w kasie 211,31 zł.

Za komisję rewizyjną sprawozdanie złożył p. burmistrz *Schwarz,* prosząc o udzielenie skarbnikowi i zarządowi absolutorjum, które też po krótkiej dyskusji jednogłośnie uchwalono.

W dalszym ciągu złożyli sprawozdania z działalności: naczelnik pow. p. *Bardyan;* dalej naczelnicy rejonowi p. p.: Kontowski — Kowalewo; Golus — Golub; Klimek — Pływaczewo i naczelnik IV-tego rejonu z Orzechowa.

Przed wyborem Zarządu Powiatowego p. Przewodniczący zarządził 5-cio minutową przerwę celem porozumienia się co do ewentl. kandydatów.

Po przerwie przystąpiono do dalszych obrad t. j.: wyboru Zarządu. Prezesem powiatowym obrano jednogłośnie dotychczasowego prezesa pow. p. wicestarostę mgr. *Cwinarowicza,* a na członków Zarządu p. p. *Nowickiego, Śmiałowskiego, Kontowskiego, Bardyana* (który będzie pełnił funkcję naczelnika pow. do czasu zaangażowania instruktora powiatowego) *Draczyńskiego i Sobczyka.*

W skład Komisji Rewizyjnej obrano p. p.: burmistrza *Schwarza,* naczelnika rejonowego *Klimka* z Pływaczewa, i burmistrza *Nowakowskiego* z Golubia. Na zastępców członków Kom. Rew. p. p.: *Obremskiego* z Dębowejłąki i *Murawskiego* z Kowalewa. Delegatem do Rady Okręgu wybrano p. *Kontowskiego* z Kowalewa.

W dalszym ciągu zebrani uchwalili wysłać następujące depesze:

*Pan*
*Minister Spraw Wewnętrznych*
*Warszawa.*

Strażacy powiatu wąbrzeskiego zebrani na zjeździe delegatów w Wąbrzeźnie w dniu 25 lutego 1934 roku zaniepokojeni atakami prasy na ustawę przeciw pożarową proszą Cię, Panie Ministrze o obronę tej ustawy na plenum Sejmu dla dobra pogotowia przeciw-pożarowego.

*Rada i Zarząd Odz. Pow. Zw.*
*Straży Pożarnych*
*pow. wąbrzeskiego.*

*Pan Wojewoda Pomorski*
*Kirtiklis*

*TORUŃ*

Delegaci Ochotniczych Straży Pożarnych zebrani na Zjeździe w Wąbrzeźnie w dniu 25 lutego 1934 roku wyrażają Ci Panie Wojewodo hołd a zarazem przyrzekają nadal pracować dla dobra Państwa Polskiego.

*Rada i Zarząd Odz. Pow. Zw.*
*Straży Pożarnych*
*pow. wąbrzeskiego.*

Po wolnych głosach, w których zabierali głos różni członkowie, p. Przewodniczący solwował zebranie hasłem „Czołem" i dziękując wszystkim za przybycie.

*

Poważny przebieg obrad zamierzał zakłócić p. Golus z Golubia, który przybył na zebranie w różowym nastroju.

Przemówienia jego podczas dyskusji tak dalece odbiegały od poruszanych tematów a ponadto mogły wnieść w tok obrad niepotrzebne fermenty, że przewodniczący zebrania p. wicestarosta Cwinarowicz zmuszony był napiętnować demagogję p. G. i odebrać mu głos.

Jak dalece zgodne były pociągnięcia p. Przewodniczącego ze zdaniem ogółu, świadczy fakt, że przy wyborach do Zarządu Pow. i Komisji Rewizyjnej, p. G. jakkolwiek był wiceprezesem zarządu pow., to jednak nikt nawet kandydatury jego nie wysunął na członka zarządu.

P. Golus musi nareszcie zrozumieć, że Ochotnicze Straże Pożarne są terenem ciężkiej i odpowiedzialnej pracy, a nie terenem popisów dla demagogów.

Podobne wystąpienia p. G. miały już miejsce i dawniej. Jednakże nie chcąc szkodzić organizacji, woleliśmy o tych sprawach przemilczeć. W końcu jednak przebrała się miarka cierpliwości i tego rodzaju wystąpienie musieliśmy z obowiązku dziennikarskiego napiętnować. —

Zdaniem naszem na terenie Ochotniczych Straży Pożarnych, żadna robota destrukcyjna miejsca mieć nie może, gdyż hasłem O. S. P. jest twórcza i pomyślna praca dla dobra Państwa i Społeczeństwa.

Również podnieść należy, że O. S. P. jakkolwiek pracuje na terenie jako jednostka dla najbliższego otoczenia, to jednak zbiorowy wysiłek O. S. P. jest wysiłkiem armji Strażackiej.

Piętnaście lat istnienia Rzeczypospolitej każe nam wszystkim zapomnieć o dzielnicowości — a widzieć tylko Państwo Polskie.

# KRONIKA

## Kalendarzyk:

| Data | Miesiąc | Dzień | Święta katol. | Słońce Wschód | Słońce Zachód |
|---|---|---|---|---|---|
| 2 | Marzec | P. | Heleny | 6,21 | 17,15 |
| 3 | „ | S. | S. dz. Kun. | 6,19 | 17,16 |
| 4 | „ | N. | Kazimierza | 6,17 | 17,18 |

† ŚP. ANNA HR. DĄMBSKA. Bolesny cios dotknął rodzinę p. p. hr. Dąmbskich. W dniu 26 lutego zmarła bowiem po krótkich lecz ciężkich cierpieniach śp. *Anna z Jędrzejowiczów Kazimierzowa hr. Dąmbska,* z Pilewic pow. Chełmno, bratowa p. hr. Jerzego Dąmbskiego z Wałycza.

Zmarła była znana również w naszym powiecie, gdyż rokrocznie przybywała do majątku Wałycz.

Stroskanej rodzinie składamy tą drogą serdeczne współczucie. Pogrzeb śp. Anny hr. Dąmbskiej odbędzie się 1 marca do grobowca rodzinnego w Hyżnem.

**— Osobiste.** P. Mieczysław Kątny, podreferendarz i kierownik działu egzekucyjnego przy urzędzie Skarbowym został na czas nieokreślony wydelegowany do Izby Skarbowej, wydział III w Grudziądzu.

**— Walne zebranie Tow. Bartniczego na Wąbrzeźno i okolicę** odbyło się w dn. 25-go dzinie 17-tej zagaił zebranie prezes p. Dębłutego w lokalu p. Markuszewskiego. O goski hasłem „Cześć Pszczelnictwu" i odczytał porządek obrad.

Po zagajeniu i odczytaniu protokołu z ostatniego rocznego zebrania, członkowie ustępującego zarządu Koła: p. Dębski, sekretarz p. Sass, skarbnik p. Marciniak, złożyli sprawozdania ze swej trzyletniej działalności. Komisja rewizyjna w osobach p. Grudzińskiego i p. Pilka z Jaworza potwierdziła sprawozdania kasowe. W dyskusji nad sprawozdaniami zabierali głos: pp. Pilek, Grudziński, Wels i Olszewski, poczem udzielono ustępującemu zarządowi absolutorjum. — Do nowego zarządu weszli pp.: Dębski — prezes, Leja — wiceprezes, Kallas — sekretarz, Sass — skarbnik, ławnikami Grudziński i Olszewski. Do komisji rewizyjnej wybrano pp.: Pilek Jaworze, Wels i Kotlewski Wąbrzeźno. Następnie uchwalono statut towarzystwa, co do którego p. Pilek zgłosił pewne zasadnicze poprawki i które jednogłośnie przyjęto. Po całkowitem wyczerpaniu porządku obrad prezes p. Dębski solwował zebranie hasłem „Cześć Pszczelnictwu!"

*** Przeniesienie biur Pow. Komendy Pol.** Biura Pow. Komendy Policji Państwowej przeniesione zostały na ulicę Dąbrowskiego (w gmachu, gdzie mieści się Posterunek PP.)

*** Wiosna nadchodzi!** Czytelnicy nasi donoszą, że dzikie kaczki już przyleciały. Także skowronek od kilku dni rozwesela śpiewem ludność. A więc naprawdę wiosna?

*** ZAPÓŹNO** jeszcze nie jest, aby zapisać „Głos Wąbrzeski" na miesiąc marzec. Kto zapomniał o obowiązku odnowienia prenumeraty, winien zaraz pospieszyć się i dziś prenumeratę odnowić — bo jutro może być zapóźno.

*** Walny zjazd** placówek Związku Powstańców i Wojaków O. K. VIII pow. wąbrzeskiego odbędzie się w dniu 18 marca br.

*** Wiele hałasu** narobiła w ub. tygodniu sensacyjna pogłoska, jakoby p. M. z Wąbrzeźna dostała się w ręce handlarzy żywym towarem. Okazało się, iż p. M. wyjechała do Torunia, gdzie pozostała kilka dni i powróciła do Wąbrzeźna. Poco więc było robić tyle hałasu?

*** Bezczelność!** Ekspedytor, niemiec R. Nitz z Wąbrzeźna, ma jeszcze na swoim wozie meblowym napis **„Briesen Westpr."** Takiego Nitza winny władze policyjne pouczyć, że niema w Państwie Polskiem żadnego „Briesen Westpr." — a jest Wąbrzeźno. Jeśli zaś mu pachnie „Vaterland" — droga otwarta. —

**— Udogodnienia w komunikacji kolejowej.** Jak wiadomo, z dniem 15 maja obowiązywać będzie nowy rozkład jazdy na Polskich Kolejach Państwowych. Według projektu nowego rozkładu jazdy między Toruniem a Jabłonowem i odwrotnie będą wielkie udogodnienia dla podróżnych. Skoro nowy rozkład jazdy zostanie zatwierdzony, podamy go do wiadomości.

— Mięso z trychinami. Przed kilku dniami donosiliśmy o znalezieniu mięsa z pół świni, które złodzieje porzucili. Jak się później okazało, mięso było z trychinami. Ciekawe teraz, co złodzieje zrobili z drugą połową mięsa — czy zjedli?

**— „SKOŃCZONA PIEŚŃ".** Dawno już nie widziano tak pięknego filmu, jakim jest „Skończona Pieśń" z uroczą, pełną temperamentu z Lianą Heid w roli głównej.

Wyświetlany film „Skończona Pieśń" w stolicy przyjęty został przez publiczność nadzwyczaj przychylnie dla jego nieprzeciętnych walorów. W krótkim czasie Kino „Słońce" wyświetlać będzie potężny film „King-Kong".

„Skończoną Pieśń" wyświetla kino „Słońce" dziś, w środę i jutro w czwartek.

× *Jeżeli chcesz otrzymać obligacje Pożyczki Narodowej* w przyśpieszonym terminie i uzyskać procent za I półrocze, — to wpłać natychmiast, a najpóźniej do 5 marca br. 6-tą ratę (wzgl. wszystkie zaległe raty, jeżeli nie płaciłeś rat w terminie). —

Kto ostatniej raty do 5 bm. nie wpłaci pozbawi się sam korzyści z pierwszego kuponu.

***Śpiesz natychmiast do placówki subskrypcyjnej i wpłać wszystkie zaległe raty, a otrzymasz obligacje i pierwszy kupon!***

# Z powiatu

**— Wielkie Radowiska.** Poranek ku czci Ojca św. z okazji rocznicy koronacji odbył się 18 lutego. Piękne wiersze o Ojcu św. wygłosiły: Szotowiczówna Kuneg., Krajewskie Kazimiera i Zofja. P. Jan Kołpacki, prezes Parafjalnej Akcji Katolickiej, wygłosił odczyt o rekolekcjach zamkniętych. Udział parafjan był liczny, co świadczy o wielkiej ich czci dla „Papieża polskiego".

**— Tutejszy długoletni Dozór Kościelny** przestał istnieć. Jego miejsce, jak w innych parafjach, zajęła Rada parafjalna. J. E. Najprzew. Ks. Biskup Dr.Okoniewski raczył p. Franciszkowi Sporsowi przesłać odręczny list, w którym dziękuje mu za owocną pracę w Dozorze Kościelnym. P. Spors był bez przerwy członkiem Dozoru Kościelnego przez 22 lata.

Z powodu odznaczenia składamy p. Fr. Sporsowi nasze serdeczne życzenia.

— J. E. Ks. Biskup Dr. Okoniewski raczył powołać na członków Rady Parafjalnej pp. Szczepanowskiego Bronisława, Sikorskiego Teofila i Dembińskiego Leona. Zastępcami są pp. Puszakowski Zygmunt i Roznadowski Alojzy. Nowej Radzie parafj. szczęść Boże w pracy z ks. proboszczem przy pracy dla dobra Kościoła i jego majątku.

— CHEŁMONIEC. (Kradzież). Na szkodę p. Wylazłowskiego nieznani sprawcy skradli kilka koszek pszczół. Te koszki, które złodzieje nie mogli zabrać, zniszczyli.

— RYŃSK. (Z życia Związku Strzeleckiego). Odbyła się tu lustracja tutejszego oddziału Zw. Strzeleckiego, na którą przyjechali p. p komendant powiatowy P. W. kapitan Siwicki, red. A. Szczuka oraz naucz. Szkarłat.

Na walnem zebraniu, któremu przewodniczył ob. Zadański wybrano nowy Zarząd, w skład którego weszli obywatele: Trawiński C. — prezes, Ostrowski J. — wiceprezes, Nawrocki — sekretarz, Spigiel M. — skarbnik, Gomoliński — ref. wych. obyw., Rakoca J. — komendant.

— *Walne zebranie Koła Pom. Związku Teatrów i Chórów Ludowych w Ryńsku.* Dnia 14-go bm. odbyło się walne zebranie Koła Pom. Związku Teatrów i Chórów Ludowych pod przewodnictwem p. Gomolińskiego, — sekretarzował p. Borowiec.

Koło liczy 34 członków. Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi wybrano nowy Zarząd: p. p. Nawrockiego — prezesem i dyrygentem, Szczyrbowskiego wiceprezesem, wicedyryg. i gospodarzem, Trawińską M. sekretarzem, Ewertowską, skarbnikiem, Zadańskiego reżyserem, do Komisji Rewizyjnej: Gomolińską, Borowca i Patrzałkowskiego.

— RYŃSK. (Z minionego karnawału). Prawdziwie po królewsku zakończył w bieżącym roku pan „Karnawał" swoje panowanie w Ryńsku. Wysłał bowiem w tym celu do nas śpiewaków ze znanej w tutejszej okolicy „Cecylji" Orzechowskiej z dyrygentem p. Pozorskim na czele, aby nam urządzić w ową niedzielę niezapomnianą ucztę duchową. — Program składał się z trzech części i był tak umiejętnie i gustownie ułożony, że licznie zgromadzonych na sali znawców pieśni wprowadzał w podziw.

Każda część miała swój osobny punkt kulminacyjny. — Było to w I części trudne do wykonania „Marzenie" Chopina z swem mruczandem; w drugiej „Gdybym ja ptakiem był" Reisera z świetnie wykonanem przez dyrygenta tenor — solem; a w trzeciej „A tatulo lulkę pali" Alpa, pieśń w najwyższym stopniu humorystyczna. — Nie dziw więc, że na tak poważny „wieczór pieśni" zebrało si ęlicznie obywatelstwo z Ryńska i okolicy i że długotrwałe oklaski i bisy były śpiewakom najlepszą nagrodą za dobrze wykonany śpiew. —

Oby częściej „słowiki" orzechowskie wyruszyły z swego ukrytego gniazda i nakarmiły zgnębione dusze nasze swem prawdziwie szlachetnym pokarmem.

*Jeden za wszystkich.*

# Golub

— **Akademja ku czci Ojca św.** W niedzielę dnia 25 lutego odbyła się staraniem Stow. Dzieci Marji akademja, która dzięki wytrwałej pracy prezeski i poszczególnych członkiń tego stowarzyszenia wypadła pomyślnie. W pięknie udekorowanej sali zebrało się bardzo dużo publiczności. Po odśpiewaniu kilka pieśni na cześć Ojca św. przez chór Stow. Dzieci Marji, krótkie, a bardzo treściwe przemówienie wygłosił ks. prob. Kownacki, podkreślając wielkie znaczenie Ojca św. dla ludu chrześcijańskiego. Pierwszą część akademji zakończono wierszem pt. „Tyś epoką", wygłoszonym przez p. Zofję Sondowską.

Na drugą część składały się: monologi i sztuczka pt. „Potęga Najśw. Marji Panny". Wszystkie panienki wywiązały się z swych ról bardzo dobrze. Po przedstawieniu p. Sondowska wygłosiła bardzo wesoły monolog. Akademję zakończono odśpiewaniem wspólnie „Wszystkie nasze dzienne sprawy".

Na szczególne uznanie i pochwałę zasługują p. Zofja Sondowska, która największej uroz maiciła akademję oraz p. Chmielewska. Miejmy nadzieję, że w przyszłości będzie p. Sondowska chlubą w Stow. Dzieci Marji. Uczestniczka.

## POMNIK DLA ZAMIATACZA ULIC.

Koła literackie w Oedenburgu wzniosły pomnik na mogile zmarłego przed kilku laty w przytułku zamiatacza ulic, Tobjasza Kerna. Nie umiał on ani czytać ani pisać, ale pamięć miał doskonałą i był niewyczerpanem źródłem miejscowych baśni i legend ludowych, które zostały spisane przez wielu pisarzy.

# O popularyzacji więdzy obywatelskiej

## Zaniedbujemy ważny odcinek pracy społecznej

Jesteśmy w szeregu państw — od Sowietów po Stany Zjednoczone — świadkami bardzo intensywnych wysiłków, zmierzających do podniesienia ogólnego poziomu wiedzy obywatelskiej. Chodzi o pogłębienie zainteresowań w zagadnieniach zarówno gospodarczych, jak i specjalnych, o rozwinięcie poczucia odpowiedzialności za odpowiednie rozwiązywanie tych zagadnień.

Tylko bowiem takie uświadomienie może być klapą bezpieczeństwa przed naporem demagogicznych sugestyj. — Człowiek pracy, uzbrojony w aparat wiedzy socjalnej i ekonomicznej uodparnia się przed inflacją szkodliwych haseł w dziedzinie życia gospodarczego, bardziej dziś wrażliwego na psychiczne oddziaływania, na podjudzanie agitacyjne.

Bezprzecznie życie codzienne uczy dziś obyawtela wielu zjawisk i przemian w dziedzinie socjalnej i gospodarczej. Tempo tego życia jest jednak tak silne, a przemiany dokonują się z taką szybkością, że w mało przygotowanych umysłach budzą dość chaotyczne wyobrażenia. Zresztą przysłowie „mądry Polak po szkodzie" ma tu często zastosowanie. Społeczne i ekonomiczne zmiany dokonują się z tak błyskawiczną szybkością, a świadomość ich dochodzi do szerokich mas z takiem opóźnieniem, że częstokroć szkoda staje się przedtem faktem, zanim obrona weszła do świadomości ogółu.

Weźmy np. klasyczny przykład z ostatnich czasów. W doniosłem dla naszego rolnika zagadnieniu odłużenia, uwolnienia się od ciężaru lichwy, umniejszenia wysokości długu w tych wypadkach, gdy wierzyciel dawno już przez wyciągnięcie od dłużnika nadmiernych odsetek pokrył wypożyczony kapitał — ustawa stworzyła komisje rozjemcze, mające obowiązek i prawo definitywnie załatwić stosunek wierzyciela rolnika. I oto, co widzimy? Z tego prawdziwego dobrodziejstwa w stosunkowo niewielkim stopniu korzystali rolnicy. Bo poprostu nie wiedzieli, nie byli uświadomieni o korzyściach ustawy, nie znali tej ważnej i ze stanowiska społecznego i gospodarczego inowacji.

Czyż nie dowodzi to naszej tezy, że podniesienie ogólnego poziomu wiedzy obywatelskiej jest sprawą u nas piekącą?

Mamy coraz potężniejącą sieć szkolnictwa ogólnokształcącego i zawodowego. Ale sieć ta, rozbudowująca się właśnie na zreformowanych podstawach wychowania państwowego, obejmuje przedewszystkiem przyszłe pokolenie, młodzież od zarania dzieciństwa. Natomiast społeczność już dojrzałą w małym stopniu tylko obejmuje. Jest to rzecz zrozumiała i naturalna. Państwo z trudem może podołać obowiązkowi powszechnego nauczania dziatwy szkolnej. I dlatego też funkcję dokształcania generacji, zaprzągniętej już w funkcje obywatelskie, przejęły różne instytucje oświatowe, jak Tow. Szkoły Ludowej, czy Macierz Szkolna, Związek Strzelecki czy środowiska, wyłaniające z siebie różne kursy powszechnej oświaty.

Ale chodzi tu przeważnie o walkę z analfabetyzmem i o prymicje oświatowe. Brak natomiast organizacji tego typu, jak np. została stworzona w Stanach Zejdnoczonych, popularnie zwana „FERA" (Federal Emergency Relief Administration), której zadaniem jest „ćwiczenie mężczyzn i kobiet, zajętych w przemyśle, handlu i innych zajęciach, w jasnem i wyraźnem myśleniu przez badanie i studjowanie kwestyj, ściśle związanych z ich życiem codziennem, jako robotników i obywateli". Program edukacyjny tego typu organizacji oświatowej obejmuje więc ekonomję, dzieje ustroju państwa, ustawodawstwo gospodarcze itd. itd.

Tego gatunku i o takim zasięgu organizacyj oświatowych nie mamy wcale, względnie, jeśli są, stanowią luźny dodatek do instytucyj typu zupełnie odmiennego. Bo przecież, pomijając już fakt, że np. T. S. L. lub Macierz powstały jako reakcja na szkolnictwo zaborcze, a obecnie punkt ciężkości swej pracy kierują na walkę z analfabetyzmem — to wymogi czasów obecnych, czasów przemian zasadniczych w strukturze społecznej, ustrojowej, gospodarczej, obyczajowej, są zgoła odmienne i wymagają specjalnej pieczy i głębszego ujęcia.

Jest rzeczą wielce charakterystyczną: cierpimy wprost na inflację organizacyj społecznych, czyto o zabarwieniu filantropijnem czy partyjnem, czy innych jakichś specjalnych celów. W lada miasteczku obywatel jest opodatkowany na szereg przeróżnych stowarzyszeń i niewątpliwie chętnie świadczy na każdy godziwy cel. Ale jeśli chodzi o dziedzinę oświatową — i to w kierunku pogłębienia wiedzy obywatelskiej wśród mas — jesteśmy zawstydzająco ubodzy w porównaniu z zagranicą, z wysiłkami, jakie widzimy w wielu państwach.

Jest to luka, którą należy wypełnić. Uzupełnieniem sieci szkolnictwa ogólnokształcącego i zawodowego winna być sieć typu amerykańskiej „FERA", tj. masowa, teren całego państwa obejmująca organizacja pracy nad wychowaniem obywatelskiem i uświadomieniem społeczno-gospodarczem.

# Ruch towarzystw

— SEKCJA KOLARSKA PRZY K. S. „POGOŃ". Walne zebranie sekcji kolarskiej przy K. S. „Pogoń" odbędzie się dnia 5 marca br. o godz. 20-tej (8-mej) w lokalu p. Hoffmanna.

Przybycie wszystkich członków Sekcji ze względu na ważność obrad pożądane

*Kierownictwo Sekcji.*

— ZWIĄZEK INWALIDÓW WOJENNYCH R. P. Zebranie miesięczne odbędzie się *w niedzielę 4 marca o godzinie 2-giej* w lokalu p. Markuszewskiego (Rynek).

Przybycie wszystkich członków konieczne.

*Zarząd.*

## Zapisz się do LOPP.

GIEŁDA ZBOŻOWO - TOWAROWA W BYDGOSZCZY

*z dnia 27 lutego 1934 roku.*

| | |
|---|---|
| Żyto | 14,50—14,75 |
| Pszenica | 1,50—18,00 |
| Jęczmień browarowy | 14,50—15,50 |
| Jęczmiek przemiałowy | 13,75—14,00 |
| Owies | 11,75—12,25 |
| Mąka żytnia 65 proc. wł. worka | 21,50—22,50 |
| Mąka pszenna 65 proc. wł worka | 30,50—32,00 |
| Otręby żytnie | 9,75—10,50 |
| Otręby pszenne grube | 11,50—12,00 |
| Rzepak zimowy | 42,00—44,00 |
| Rzepik zimowy | 42,00—44,00 |
| Groch jadalny | 19,00—20,00 |
| Groch Wiktorja | 23,00—25,50 |
| Groch Folgera | 20,00—24,00 |
| Koniczyna żółta, odtłuszcz. | 85,00—90,00 |

Drukiem i nakładem: Zakłady Graficzne Bolesława Szczuki — Redaktor odpowiedzialny: Alfons Szczuka — Wąbrzeźno.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

*Dnia 2 marca br. o godz. 10 przed poł.* sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za gotówkę *w Wąbrzeźnie — Rynek nr. 16:* 442/34

*bufet, biurko, maszynę do pisania i samochód osobowy „Essex".*

*(—) Główczewski, komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie.*

PRZETARG PRZYMUSOWY

*Dnia 2 marca br. o godz. 9.30 przed poł.* sprzedawać będę w drodze przetargu przymuswoego najwięcej dającemu za gotówkę w *Wąbrzeźnie ul. Poniatowskiego nr. 8:* 700/33

*2 teki składowe, 2 regały składowe, 1 repozytorjum.*

*(—) Główczewski, komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie.*

Do akt Km Nr. 3208/33

OBWIESZCZENIE.

*Komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie — Jan Główczewski* urzędujący w *Wąbrzeźnie* przy ul. Mickiewicza Nr. 6 — obwieszcza, że na *dzień 17 kwietnia 1934 r. o godz. 15-tej* po poł. został wyznaczony *opis nieruchomości majątku Łopatki* tom III karta 61 własność *Michała Pepela* zam. *w Łopatkach* pow. Wąbrzeźno, położonego w Łopatkach pow. Wąbrzeźno (Pomorze).

W związku z powyższem, na zasadzie § 2 art. 668 K. P. C. wzywa się wszystkie osoby, aby przed ukończeniu opisu zgłosiły swoje prawa do pomienionej nieruchomości lub jej przynależności, jeżeli prawa stanowią przeszkodę do prowadzenia egzekucji.

*(—) JAN GŁOWCZEWSKI*
*Komornik*